

tettem? Istenről olyan képet festettem, amely besötétítette őt az emberek előtt! Méltó vagyok a Gyehennára! – és a vállát rázta a sírás.

Az Atya hozzálépett, és átölelte.

– János, drága gyermekem, te a szeretetemre vagy méltó, semmi másra. Nincs Pokol és nincs Gyehenna, csak az Ország mindenkinek! Ez volt az örömhír, amit Jézus már elmondott a földön; hogy napomat felkeltem jókora és gonoszokra egyaránt, hiszen mindannyian az én gyermekeim vagytok. Ki ilyen, ki olyan, de az enyéme.

János még megpróbált kapaszkodni az utolsó szalmaszálba régi igazságának megmentéséért.

– De hát akkor nem kellene elküldeni valakit, hogy ezt elmondja lenn az embereknek?

Az Atya ingatta a fejét:

– Jézusnak volt egy idevonatkozó példabeszéde a szegény és a gazdag Lázárról. Abban is arról van szó, hogy vissza kellene menni, és szólni a testvéreknek, rokonoknak, hogy másképp éljenek, de nem ez a megoldás. János, én már annyi prófétát küldtem a földre, aztán megálmódtalak téged és Jézust is, de eddig úgy tűnik, mindhiába. Számunkra marad a reménykedés, hogy a szavak termékeny talajra hullottak, és a várakozás, hogy be is érnek. Igen – nézett Jézusra –, te sem mégy vissza, mert ha feltámasztalak, azzal teljes bizonyosságot adok az embereknek, de ezáltal elveszem tőlük szabadságukat a döntéshez: Istennel, vagy Isten nélkül akarják-e leélni az életüket. Ha kijelölném, hogy

csak ez az egy út van, amit követni kell, azzal létrehoznám a büntetés intézményét is, de ez áll tőlem a legtávolabb. Mellesleg akkor a fejlődni képes, szabad akarátú emberekből kézzel rángatható bábfigurákat csinálnék. Magamtól pedig megvonnam az alkotói örömet, hogy figyeljem az emberek lelkében a fejlődést.

Az Atya szavai után súlyos csönd lett. Később Jézus odafordult az Atyához.

– Ó hol van?

Az Atya a távolba mutatott.

– Júdás? Előtted érkezett nem sokkal. Magába van roskadva, de még nem mert keresni. Látszik rajta, hogy felfogta cselekedetének súlyát, de még ő sem érti, hogy mindig van visszaút, bármit követ is el az ember.

Jézus felemelkedett.

– Megkeresem, és idehozom hozzád.

– Menj csak – intett az Atya, majd a többiekhez fordult:

– Menjünk mi is, hiszen emberek és angyalok serege vár minket, hogy lezárjuk és megünnepeljük ezt a hetet is az örökkévalóságban.

Elindultak. János már megnyugodva, kissé lemaradva követte őket, tétován, meg-megállva, csak a fejét ingatva néha. Aztán egyszer csak halkán, magában dörmögve megszólalt.

– Na, jó. De ki lesz akkor a Messiás?

Gróf Zoltán

Az apostolok apostola: Magdalai Mária

(Jn 20,1-18)

Jézus feltámadása valójában megmagyarázhatatlan, irracionális, értelemfeletti történés. A hit tárgya.

Amit viszont követhetünk ebben a jánosi tudósításban, s amiben irigykedve gyönyörködhetünk, az egy csodálatos átváltozás. Egy halálosan megkeseredett, mindenre elszánt, összetört magányos asszonyé, aki a szemünk előtt változik át, és lesz – nem túlzás! – apostollá. Az új időszámítást, Jézus születését az angyalok jelentették be. Az új üdvtörténeti korszak, a jézusi új minőség megfogalmazója pedig ez a halálosan megrémült, síró asszony lesz.

A bibliai tudósításokban sokszor hangsúlyos az elsőség. Az első Ádám, az elsőszülött, az elsőnek a sírhoz érő, az első hírvivő. Több ez, mint egyszerű sorszám. Paradigmatikus történés. Minta. Követendő példa. Akkor is, ha magán viseli a jellegzetes nőtörténetek jegyeit.

De mi is történt valójában? Ki is volt ez az asszony? Mivel az írárok csak szülővárosát jelzik: Magdala, és semmiféle családi hovatartozást vagy férfiúi rokonságot nem adnak meg, annyit mondhatunk róla, hogy a galileai Genezáreti-tóhoz közel eső Magdalából való. Vagyis valószínűleg a kezdetektől beletartozott Jézus kíséretébe, és vele vándorolt Jeruzsálembe. Azt is tudjuk, hogy amikor a többi tanítvány rémülten szétfutott, ő a keresztfánál is ott volt Jézus anyjával. Lukács evangélista úgy tudja, hogy ezt az asszonyt betegségből, megszállottságból szabadította meg Jézus (Lk 8,2). Sok szállal kötődött Jézushoz. Nemcsak az egészségét köszönhette neki, hanem a hivatását is. Hiszen ő nem tartozott azok közé a meggyógyítottak közé, akiket Jézus elküldött magától. Ő mindvégig a közelében maradhatott, és mellette tanítvánnyá érlelődhetett. Abszolút „mestercentrikus” volt. (És ennyiben nőtörténet is ez, mivel a nők

többsége köztudottan – tisztelet a kivételnek – nem „ügyeknek” él, hanem kapcsolatokban.) Számára ez olyasfajta elsődlegesség volt, amelyért elhagyta apját, anyját – már ha éltek –, szülővárosát, ismerőseit, és rendkívüli életformát vállalt. Számára Jézus volt az élet. A Jézus iránti szeretet képesítette arra, hogy őt követve valóban mindent egy lapra tegyen fel.

Valljuk meg, mostohán bánt vele az egyháztörténelem, mert csak Jánost nevezte meg szeretett tanítványnak – holott ugyanaz volt a Magdalai Mária is.

A húsvéti tudósítás azzal kezdődik, hogy Mária még a sötétben és egyedül megy a sírhoz. De hát hol vannak a többiek, és miért nem várja meg a napfelkelte világosságát? A sötétség jelzi a veszélyt. Tacitus jegyzi meg, hogy a rómaiak által keresztre feszítetteket tilos nyíratni, a közelükben tartózkodni, mert ezzel azt kockáztatták, hogy ők is hasonló sorsra jutnak. Magdalai Máriának nem voltak befolyásos ismerősei, mint Arimathei Józsefnek.

Máriát nem a nyugtalanság hajtotta még sötétben a sírhoz, hanem a végső kétségbeesés, a halálra váltak elszántsága. Neki Jézus a mindene volt. A golgotai kereszthalál nemcsak rajta kívül történt, benne is dúlt. Kapcsolatuk megszakadása az ő életének is végét jelentette. Az tartotta még benne a lelket, hogy teendője van a holttestemmel, a földi maradékkal.

Gondoljuk végig, hogyan tesszük meg mi az utunkat a templomba, és hogyan futott agonizáló szeretetével ez a végsőkéig kétségbeesett asszony. És talán el is irigyelhetjük tőle ezt a végzetes Jézus-függőséget: hogy nem azt szorozta-osztotta, mi lesz most övele, visszamenjen-e Magdalába, és bevallja-e, hogy tévedett, hogy a gyöngy, amelyre rátalált, amelyért mindenét eladta,

mégsem volt igaz, hanem hamis. Kitől is kérhetne tanácsot, hiszen a tanítványok köre széthullott – lám, most is magára maradt.

Valami olyasmi ez, mint amikor még a szocializmus idején egy négyéves kislányt azért csúfoltak, mert eszténiként imádkozott. Miért imádkozol, hát nem tudod, hogy nincs Isten?! Mire ő csendesesen azt válaszolta: Nem baj, ha nincs, én akkor is szeretem őt.

Ilyen elementáris és irracionális szeretet feszítette Magdalai Máriát. Hol is vagyunk mi ettől, hogy a Jézus-ügy ilyen mindent meghatározó központi eseménye legyen az életünknek? És még a kudarcok során is megszállottan ragaszkodjunk hozzá? Nem irigylésre méltó ez a csillapíthatatlan Isten-szomjúság, ez a végletes Istenre-utaltság?

A sok rossz után azonban Mária egy még nagyobb, nem várt tragédiát él meg. Még a holttest sincs meg. Ezt már nem tudja egyedül elhordozni, segítséget hív: a tanítványokat. Jön is futva Péter egy másikkal. Mária mégis egyedül áll a nyitott sírnál sírva. Szemben a múlttal, a folytathatatlannal, és háttal a jövőnek.

Ha valaki megkérdezné az örök húsvét aktuális üzenetét, akkor ez a nyitott sírra meredés, ez a jövőtlenség akár nemzeti szimbólumunk is lehetne. A minap láttam egy találékony zöldséges országdiagnózist. Szőlőből rakta ki a történelmi Magyarországot, és piros szőlő jelezte a jelenlegi határokat. Áruja fölé ezt írta: Eladva. Való igaz, mint széthullott kéve költöznek a családok

nyugatabbra, mert úgy gondolják, hogy nincs már élet-lehetőség a szülőföldön. Valami végleg elmúlt, és aki csak a nyitott sírra mered, szükségszerűen háttal áll a valóságnak, az új történéseknek. De a nyitott sír drámája, nincs továbbja egyben titkos lehetőség. A folytathatatlan vajúdsági kínokat is okozhat, és valami soha-nem-volt születet meg belőle. Ha megszólal a csend.

Az evangélium szövegében nagyon hangsúlyos szó a megfordulás. Aki a sírra mered, annak embertelenül nehéz megfordulnia. Nem is megy egyedül. Kell hozzá a hang, az ismerős hang, a régi, a néven szólítás személyessége. Átváltoztató erő van benne, az örökre eljegyzés szent szava. A bibliatudósok többször elmarasztalják Máriát nehéz felfogása miatt (ti. hogy kertésznek nézi a Jézust), valójában kegyetlenül nehéz dolog elfordulni a sírtól, a szépséges múlttól. Mégis, amikor Mária a hangról ráismer Jézusra, a sírkert hirtelen édenkertté változik számára. A párbeszéd már-már az Éneke éneke túlszordul szeretetét idézné meg (Én 5,1; 6,2), ha nem lenne ott Jézus közbevetése: „Ne illess engem...”

Az Újszövetségben az érintés egyben hatalomátvitel is. Gondoljunk a vérfolyásos asszony és mások gyógyítására (Mk 5,27; 10,13). Mintha Jézus tudtára akarná adni Máriának: azzal, ami most történik, már nem vállalhatsz közösséget; nem tarthatsz magadnál.

És megtörténik a csoda. Mária megérti, hogy ez a sírkert nem édenkert, több ez annál. Maga a megnyílt ég. Neki el kell engednie Jézust, annál is inkább, mert

Jézus ezúttal el is küldi, de az ő élete elvehetetlenül, megmásíthatatlanul, mindörökké hozzá tartozik. Új, elvehetetlen reménység, feladattal teli jövő nyílt meg előtte.

Az Isten-találkozás szabadítástörténet is, és elhivatástörténet is (Ézs 43,1). Jézus ezúttal nem hét ördögtől szabadította meg Máriát, hanem éppenséggel a számára olyan drágának tartott múlttól. Akármilyen szép is az a múlt, de már élhetetlen. Mária önmagában, belülről ismerte meg Isten halált legyőző hatalmát. Megnyílt előtte egy új idő, egy új korszak, egy új teológia: Jézus él. Továbbra is értünk él. Sőt ezután még inkább. Bennünket képvisel az Atyánál.

Nem volt már benne félelem. Beteljesedett a szeretetben, mégpedig abban a szeretetben, amely kiűzi a félelmet (1Jn 4,18). Feladata lett: továbbadni mindezt. Ment hát boldogan, biztosíték kérése nélkül. Nem mondta: „Megyek, Uram, de egy kéréssel: Add meg az elérhetőségedet! Különben bolondot csinállok magamból.” Nem; ez a régi, félszeg Mária lenne. Az ő egyszemélyes átváltozásában olyan mértékű kovászerő volt, hogy az képes volt egy egész gyülekezetet feléleszteni. Élő víznek folyamai ömlöttek belőle. Máig hatóan.

A nyitott sír-élményektől mi sem mentesülhetünk. De részt kaphatunk belőlük, és adathat hozzá hang is: átváltoztató erő a Szent Lélek titkos munkája által. Azonkívül megratott okulásunkra az apostolnő-paradigma.

Vörös Éva

